

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN

Advies 2023/02

De Federale Adviesraad voor Ouderen (FAVO), opgericht bij de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een FAVO waarvan de leden worden benoemd bij koninklijk besluit van 7 juli 2017, heeft tot taak om op eigen initiatief of op verzoek van de Federale Regering of een Wetgevende Kamer, adviezen over aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen op het gebied van pensioenen, gelijke kansen, sociale integratie en de bestrijding van ongelijkheid, toegankelijkheid van de gezondheidszorg en mobiliteit. Overeenkomstig artikel 3 § 3, 1 ° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de FAVO het volgende advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN MET BETREKKING TOT DE BREDE FISCALE HERVORMING VAN VICE EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN VAN PETEGHEM

De brede fiscale hervorming van minister van Financiën Van Peteghem wenst het belastingstelsel te vereenvoudigen en rechtvaardiger te maken. Het verlagen van de lasten op arbeid is daarbij één van de leidende principes. Het verhogen van de werkzaamheidsgraad is hierbij een expliciet leidmotief.

Algemene hervormingscontext: Deze brede fiscale hervorming heeft als kernopdracht om de belasting op het arbeidsinkomen te verminderen. Op dat punt kan de FAVO de voorstellen alleen maar waarderen. Vanuit FAVO kijken we voornamelijk naar de effecten van de voorstellen op de ouderen/gepensioneerden:

- FAVO betreurt dat de verhoging van de koopkracht van de vervangingsinkomens (o.a. pensioenen) geen doelstelling is van deze blauwdruk. Het inkomenseffect is dan ook eerder beperkt voor gepensioneerden;
- De noodzakelijke nieuwe fiscale inkomsten ter compensatie ressorteren daarentegen wel in een duidelijk effect voor gepensioneerden;
- Bovendien kan een te beperkte fiscale compensatie van deze hervorming aanleiding geven tot een sanering in de overheidstussensommen die vooral voor ouderen belangrijk zijn: pensioenen, gezondheidszorgen, tegemoetkomingen wegens handicap...

Specifieke punten:

1. De brede fiscale hervorming stelt voor om de belastingvrije sommen te verhogen tot het niveau van het leefloon voor alleenstaande. Deze verhoging wordt ook doorgevoerd voor de pensioenen en andere vervangingsinkomens, waardoor het gelijkheidsbeginsel niet geschonden wordt.
2. Hiertegenover staat de expliciete afbouw van de belastingvermindering voor pensioenen en vervangingsinkomens. Dit ten bedrage van de verhoging van de belastingvrije som. Hierdoor wordt de fiscale hervorming op dit punt volledig tenietgedaan voor de gepensioneerden. De FAVO betreurt dat de regering de belastingvermindering voor vervangingsinkomens afbouwt, waardoor de verhoging van de belastingvrije som voor hen teniet gedaan wordt.
De verhoging van de werkzaamheidsgraad kan voor gepensioneerden niet ingebracht worden. Er kan van de gepensioneerden moeilijk verwacht worden dat ze terug actief worden op de arbeidsmarkt.
Bovendien blijft FAVO pleiten dat de pensioenen de welvaartsevolutie moeten blijven volgen. Dit houdt in dat de pensioenen gelijke tred moeten houden met de loonevolutie.

Nu deze fiscale hervorming de netto lonen verhoogt, moeten ook de netto pensioenen op eenzelfde wijze verhoogd worden.

3. De brede fiscale hervorming laat het huwelijksquotiënt uitdoven over 20 jaar. Dit wordt als volgt gemotiveerd: *“Om eventuele onbedoelde effecten ten gevolge van de opheffing van het huwelijksquotiënt te vermijden voor belastingplichtigen van wie niet langer kan worden verwacht dat ze actief worden op de arbeidsmarkt, wordt het stelsel uitgedoofd over een periode van 20 jaar in de gevallen waarin de echtgenoot aan wie een deel van de beroepsinkomsten van de andere echtgenoot wordt toegerekend de wettelijke pensioenleeftijd heeft bereikt op 1 januari van het aanslagjaar. Daarbij wordt het maximumbedrag van het huwelijksquotiënt jaarlijks met één twintigste verminderd...”*

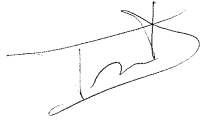
De FAVO stelt dit op prijs, omwille van de dominantie van dit gezinsmodel bij de oudere generaties.

Toch is het onbegrijpelijk dat de brede fiscale hervorming, bij de geleidelijkheid van de afbouw van het huwelijksquotiënt, de motivatie gebruikt dat deze doelgroep niet meer actief wordt op de arbeidsmarkt, terwijl ze dit niet gebruikt bij de afbouw van de belastingvermindering.

4. De FAVO stelt op prijs dat de brede fiscale hervorming de toeslag op de belastingvrije som voor fiscaal alleenstaanden zal herschrijven, teneinde te garanderen dat enkel de werkelijk alleenstaanden van deze toeslag kunnen genieten. De FAVO benadrukt dat het hier niet enkel bij een intentie mag blijven.
5. De FAVO stelt vast dat de brede fiscale hervorming een grondige wijziging doorvoert van de BTW- en accijnsbelastingen. Deze zal voor alle bevolkingsgroepen, ongeacht hun statuut, een globale verhoging van de uitgaven betekenen. Ook de gepensioneerden zullen hierdoor getroffen worden in hun uitgaven, zonder compensatie aan de inkomenszijde.
6. De FAVO betreurt dat er in de brede fiscale hervorming op geen enkele wijze tegemoetgekomen wordt aan de fiscale discriminatie van gepensioneerden met een handicap. Wie voor de datum van de pensionering meer dan 1 jaar ziekte-uitkering genoot mag ‘*zware handicap*’ aankruisen in de vakjes 1028/2028. Wie op de pensioenleeftijd gezond was, maar daarna (zwaar) gehandicapt wordt, komt hiervoor niet meer in aanmerking. De fiscale status van ‘*zware handicap*’ moet ook een mogelijkheid worden na de wettelijke pensioenleeftijd.
7. De FAVO betreurt eveneens dat mantelzorgers buiten de fiscale wetgeving vallen en nergens vernoemd worden. Toch leveren zij dagelijks een belangrijke maatschappelijke bijdrage. In de voorbereidende nota Delanote werd nochtans gepleit voor een zorgtoeslag voor partners die te weinig inkomen hebben. De FAVO vindt dat dit terug ter sprake moet gebracht worden in de brede fiscale hervorming.
8. Tenslotte stelt de FAVO vast dat de regering geleidelijk aan de Bijzondere Bijdrage voor de Sociale Zekerheid afbouwt (BBSZ = enkel voor de actieven). De FAVO vraagt hier uitdrukkelijk om ook de solidariteitsbijdrage van de gepensioneerden mee af te bouwen. Deze werd een 30-tal jaar geleden gelijktijdig ingevoerd met de BBSZ om ook de gepensioneerden te laten bijdragen voor de sociale zekerheid. Het is discriminerend dat de afbouw nu wel gebeurt voor de actieven, maar niet voor de gepensioneerden.

De vertegenwoordigers van de regering die in de FAVO zetelen zijn geen betrokken partij geweest bij de totstandkoming en de inhoud van het persbericht. Zij hebben zich op dit punt volledig onthouden.

Goedgekeurd tijdens de algemene vergadering van 23 juni 2023.

De voorzitter,
Daniel Van Daele

De ondervoorzitster,
Maddie GEERTS